

Kommunledningsförvaltningen
Emelie Klinga

2023-09-14

Dnr VN 2023-18

Valnämnden

Översyn av konsekvenser vid införande av riktlinjer för förordnande av röstmottagare i vallokal avseende politiskt aktiva som för partiets räkning kandiderar på lista, återrapporering av uppdrag

Förslag till valnämndens beslut

1. Återrapporeringen av uppdraget noteras.
2. Att rekryteringen av röstmottagare ska ske i enlighet med Valmyndighetens ställningstagande avseende att den som kandiderar på lista inte bör förordnas som röstmottagare.
3. Nämndansvarig tjänsteperson ges i uppdrag att arbeta fram de rutiner som krävs för att säkerställa att den som kandiderar på lista inte förordnas som röstmottagare.

Ärende

Valnämnden (VN 2023–18, § 2) beslutade att ge nämndansvarig tjänsteperson i uppdrag att utreda konsekvenser av ett beslut om införande av riktlinjer för förordnande av röstmottagare avseende politiskt aktiva som för ett partis räkning kandiderar på lista. Valnämnden beslutade också att resultatet av uppdraget skulle återrapporeras till nämnden i god tid innan rekryteringen inför Europaparlamentsvalet 2024 påbörjas. Redovisningen av uppdraget utgörs av en rapport som nu överlämnas till nämnden.

I rapporten föreslås valnämnden besluta att rekryteringen av röstmottagare ska ske i enlighet med Valmyndighetens ställningstagande ”Ställningstagande om krav på saklighet och opartiskhet hos röstmottagare och rösträknare m.fl.”. Valmyndighetens ställningstaganden innehåller en redogörelse för myndighetens uppfattning i rättsliga frågor. De är styrande för Valmyndighetens verksamhet och vägledande för valadministrationen.

I ställningstagandet skriver Valmyndigheten att den som kandiderar på en lista inte bör arbeta som röstmottagare eller vid rösträkning räkna eller på annat sätt hantera rösterna i det val kandidaturen avser. Vidare står i ställningstagandet ”Valnämnden och länsstyrelsen bör ta fram riktlinjer för hur kravet på objektivitet ska beaktas vid såväl rekrytering som vid genomförande av val.” Att valnämnden fattar beslut om att rekrytering ska ske i enlighet med

Valmyndighetens ställningstagande samt uppdrar åt nämndsansvarig tjänsteperson att ta fram rutiner för efterlevnad anses motsvara en sådan riktlinje.

Syftet med att tydliggöra arbetssättet och principerna gällande rekrytering av röstmottagare är att säkerställa att väljarna har ett högt förtroende för samtliga som hanterar röster och deras oberoende, och därmed i förlängningen för att valet genomförs korrekt och rättssäkert. Att valnämnden fattar beslut om att rekrytering ska ske i enlighet med Valmyndighetens ställningstagande "Ställningstagande om krav på saklighet och opartiskhet hos röstmottagare och rösträknare m.fl." bedöms kunna bidra till att upprätthålla och stärka detta förtroende.

Kommunledningsförvaltningen föreslår valnämnden att beslut tas enligt förslag.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Översyn av konsekvenser vid införande av riktlinjer för förordnande av röstmottagare i vallokal avseende politiskt aktiva som för partiets räkning kandiderar på lista, återrapportering av uppdrag, 2023-09-14
Bilaga - Rapport - Översyn av konsekvenser av ett beslut om införande av riktlinjer för förordnande av listkandidater som röstmottagare

Bakgrund

Enligt 3 kap. 5 § vallagen (2005:837) är det valnämnden i varje kommun som ansvarar för att vid allmänna val förordna röstmottagare som arbetar med förtidsröstning eller röstning i vallokal på valdagen. För att tydliggöra Valmyndighetens uppfattning i rättsliga frågor publicerar myndigheten ställningstaganden. Dessa är vägledande för kommunerna. Inför de allmänna valen 2022 publicerade Valmyndigheten ställningstagandet "Ställningstagande om krav på saklighet och opartiskhet hos röstmottagare och rösträknare m.fl." (Dnr: VAL-158) daterat 2022-02-18. Av ställningstagandet framgår att den som kandiderar på en lista inte bör arbeta som röstmottagare eller vid rösträkning räkna eller på annat sätt hantera rösterna i det val kandidaturen avser. Mot bakgrund av ställningstagandet aktualiserades frågan om behovet av en sådan riktlinje eller motsvarande, samt vilka konsekvenser det skulle få att inte tillåta den som kandiderar på ett partis lista att också vara röstmottagare. Med hänvisning till detta gav valnämnden i uppdrag till nämndsansvarig tjänsteperson att göra den översyn som nu återrapporteras. Återrapporteringen ger också förslag på hur resultatet av översynen kan omhändertas.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Jämställdhet

Jämställdhetsanalys bedöms inte vara prioriterat i detta ärende.

Samråd

Samråd har skett med juridikenheten som tillstyrker förslag till beslut.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Frida Törnqvist

Beslutet skickas till:

-